

Algemene Beschouwingen

bij de Beleidsbegroting 2012 van Waterschap Veluwe
door Water Natuurlijk woensdag 30 november 2011.

“Het is onbelangrijk waarheen het water vloeit, als het maar niet in de wijn komt” schreef ooit de Engelse schrijver Chesterton. Het geeft te denken.... wat zou hij bedoeld hebben ?

Met onze waterschapsbestuurdersbril op vertaalt Water Natuurlijk het als volgt:

Het is onbelangrijk waar het water ook vloeit, we doen geen water in de wijn !, dat is zonde van het water !

Bestuurlijke hoofdzaken

De bestuurlijke agenda van ons waterschap is het laatste jaar sterk gedomineerd door de aanstaande fusie met Waterschap Vallei&Eem. Terecht is er veel aandacht besteed aan de integratiedoelstellingen, maar belangrijke doelstellingen als het ontwikkelen van een efficiëntere, effectievere, duurzame en beter toegeruste waterautoriteit zullen in de praktijk moeten ontstaan. We zien die ontwikkelingen met vertrouwen tegemoet, er wordt hard gewerkt aan de huisvesting, ambtelijke organisatie-inrichting, uitvoerings-processen en versterking van bestuurlijke samenwerking.

Met genoegen stellen we ook vast dat uit de voorliggende beleidsbegroting blijkt dat het fusieproces niet het enige is dat aandacht krijgt. Tijdens de verbouwingen gaat het gewone werk door.

Dat “gewone werk” klinkt wat saai, reden om aan te geven dat we trots zijn op de wijze waarop Waterschap Veluwe zijn laatste bestaansjaar gaat vormgeven.

Water Natuurlijk ziet het komende jaar met vertrouwen tegemoet, maar ziet het tevens als zijn bestuurlijke en democratische plicht een aantal zaken onder de loep te nemen.

Onze vertrekpunten daarbij zijn ons verkiezingsprogramma en het bestuursprogramma dat wij vrijwel volledig mee voor onze rekening hebben genomen. Daarnaast zijn wij ons ook zeer bewust van de algemene beleidsontwikkelingen rond het waterschapsbestel en van de algemene fysische ontwikkelingen in relatie tot klimaatwijzigingen.

Het water zal blijven stromen, waarheen is volgens Chesterton onbelangrijk, als het maar niet in de wijn komt. De wijn van Water Natuurlijk ligt in wat we als kernwaarden beschouwen: het versterken van de natuur-, milieu-, recreatie- en landschapsbelangen in het waterbeheer.

Die wijn willen we graag in het stromende water van de Veluwe herkennen: helder, smaakvol, geestrijk en levendig !

Ontwikkeling tarieven

Voor Water Natuurlijk was en is het volstrekt vanzelfsprekend dat waterschappen taken voor natuur, milieu, recreatie en landschap voor hun rekening nemen. Daarin ligt bovendien de mogelijkheid om zich te onttrekken aan het eenvoudig uitvoeren van een beheerstaak zoals door sommigen wordt bepleit. Wie goed het werk van de waterschappen besCHOUWt, ziet hoe belangrijk het is te weten waarheen het water vloeit, zónder dat het wordt verdund in de brede bestuurlijke slijterij van de provincies.

De meerjarenontwikkeling van tarieven en belastingdruk zien we prominent in de begroting en meerjarenraming gepositioneerd. In het licht van de afstemmingsopgave voor de fusie is dat logisch,

maar het is in onze opvatting onjuist om de tariefsontwikkeling als enig vertrekpunt voor een goed functionerend waterschap te nemen. De taakinhouden en taakopvattingen bepalen wat er moet gebeuren, daaruit volgt wat het kost en dat bepaalt de tarieven. Zijn de effecten te fors, dan kan bezien worden of de tariefsegalisatiereserve ingezet kan worden. Zo'n reserve is er niet uitsluitend om de tarieven laag te houden, dan zou hij immers ook nooit kunnen zijn ontstaan.

Het doet ons genoeg om te zien hoe de ervaringen zich ontwikkelen voor wat betreft de 100% kwijtscheldingsnorm. Zeker nu het Rijk allerlei vangnet-taken voor werk en inkomen naar het gemeentelijk niveau laat verhuizen is het een goede zaak dat waterschapslasten geen invloed meer uitoefenen op het inkomen van minima-huishoudens.

Ontwikkeling waterschapstaken

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Vanaf 2011 komt het Hoogwaterbeschermingsprogramma HWBP voor rekening van de waterschappen, de kosten daarvoor lopen in de toekomst op.

Toevallig verschijnt deze week het derde toetsingsrapport voor de primaire waterkeringen.

(suggestie 1)

Wij doen de suggestie nu, op het moment van de invoering van deze regeling en gecombineerd met de toetsingsresultaten tenminste een duidelijk communicatietraject te starten over de te verwachten tariefsaanpassingen die de uitvoering van het HWBP moeten gaan dragen. Dat maakt acceptatie voor bevolking en bestuur gemakkelijker en de tariefopbouw straks inzichtelijker.

We hebben zelfs het idee dat wanneer we nu de heffing al zouden aanpassen, de toekomstige tarieven gematigder zouden kunnen zijn omdat je er een tariefsegalisatie-reserve voor de hoogwaterbescherming mee zou kunnen starten. Dat idee maken we niet tot onderdeel van de suggestie zoals zojuist verwoord.

Klimaattransitie

De klimaatscenario's zijn even talrijk als ook rijk aan voorspellingen van nieuwe waterextremen. Dat het klimaat grilliger wordt, lijkt een algemeen aanvaarde conclusie. Maar KNMI, Planbureau voor de Leefomgeving, Meteoconsult of wie je het ook maar vraagt hebben verschillende scenario's.

(suggestie 2)

Water Natuurlijk beveelt u aan om via de UvW een doorkijk naar de toekomst laten opstellen van de uitwerking van diverse klimaatscenario's – niet alleen van KNMI maar ook van andere instituten (bijv. Meteoconsult) en de mogelijke gevolgen voor het waterbeheer in beeld te laten brengen.

We hebben zelfs het idee dat het zinvol kan zijn om periodiek de voorspellingen voor ons beheersgebied te verzamelen en basis te laten zijn voor het langjarig beleid.

Langjarig beleid ? ..... Antwoorden op vragen als :

Kunnen we straks nog wel water inlaten uit de droogvallende IJssel ?

Gaan we een flink aantal drinkwaterinfiltratieprojecten op de Veluwe starten om strategisch zoetwatervoorraden voor de Randstad te kunnen aanleggen ?

Hoe ziet onze folder er uit om particulieren te adviseren bij hevige regenval binnenshuis droge voeten te houden ?

Het geeft overigens te denken dat de klimaatscenario's best eens kunnen betekenen dat het hoogwaterbeschermingsprogramma dunder wordt... als je nu al de kosten van het HWBP gaat activeren verschuif je ook de lasten van de korte termijn naar de duurdere toekomst.

Welke rol blijft het Fonds Economische Structuurversterking spelen in financiering van het HWBP ?

toezien op uitvoering van watertaken door gemeenten

We hebben kunnen lezen hoe verschillend de fusiepartners tot nu toe zijn omgegaan met stedelijk waterbeheer. Voor Water Natuurlijk is het duidelijk dat het algemeen belang vereist dat stedelijk water ook collectief beheerd wordt, een waterschap is daartoe veel beter toegerust dan een gemeente. Maak de rol van waterautoriteit waar.

(suggestie 3)

Stel jaarlijks een rapportage op van de stand van zaken hoe de samenwerking, afstemming, taakvervulling etc., voortgang uitvoering gemeentelijk waterplan per gemeente op orde is; communiceer dat aan de gemeenteraden en oefen druk uit op de colleges van B&W om een en ander beter in overeenstemming met wettelijke eisen en bestuurlijke afspraken te brengen: basisinspanning riolering – OAS – afkoppelen – stedelijk waterbeheer – EVZ Kamsalamander aanleggen – ruimtelijke inbedding waterplannen – samenwerking Regionale Uitvoeringsdiensten

Beleidskracht van het nieuwe waterschap

Water Natuurlijk wil graag voor het waterschap Vallei en Veluwe een profielverbetering bepleiten, niet een facelift, maar een echte verbetering.

Denk eens mee..... we maken in de organisatie een brede denktank, of beter een intern waterschappelijk adviesbureau... de deskundigheid verhuren we aan gemeenten, aan andere waterschappen.... Kennis en ervaring van ons centraal nederlandse waterschap waarin alle typen watersystemen voorkomen blijft zo gebundeld aanwezig, zorgt voor een kasstroom en verlaagt het risico van een kennisdrain aanzienlijk. Kortom: Waterautoriteit in optima forma !!

We willen dit graag afgewogen zien tegenover het zo slank mogelijk inrichten van de eigen kennisfunctie.

(suggestie 4)

Laten we er voor zorgen dat we de kennisfunctie van het nieuwe waterschap niet beperken tot het financieel minimaal benodigde. Laten we zorgen voor ruimte voor creativiteit, voor mislukkende ideeën, voor diversiteit die als maatwerk kan worden ingezet voor eigen projecten en projecten van anderen.

Dat geeft een grote dosis arbeidsplezier, zorgt ervoor dat deskundige ambtenaren ook intern een carrière kunnen maken en dat hun opleiding, kennis en ervaring langer ten dienste van het waterschap blijven komen.

(suggestie 5)

Realiseer je dat er grenzen aan de groei van waterschappen zitten. Superwaterschappen lopen het gevaar bestuurlijk te imploderen. Niet alleen doordat de democratische controle

steeds moeilijker wordt, maar vooral doordat de bovenliggende overheden toenemende beleidsconcurrentie van de waterschappen ervaren. Het actuele bestuursakkoord geeft aan dat er eigenlijk maar 2 bestuurslagen per beleidsterrein actief zouden moeten zijn. Daarvan is het waterschap per definitie de organisatie van het laagste niveau.

Realiseer je ook dat je door je grootte welhaast verplicht bent te streven naar het paraat hebben van een repertoire aan oplossingen in plaats van het hanteren van één recept.

De beleids- en uitvoeringskracht van het fusiewaterschap dient naar de mening van Water Natuurlijk in ieder geval toereikend te zijn om geen vertraging in de realisering van KRW meer vanuit interne oorzaken te hoeven hebben. Het risico op de doorbelasting van EC-boetes naar de afzonderlijke waterbeheerders is aanwezig !!

Nog wat losse opmerkingen, maar niet minder belangrijk
--

Muskusrattenbestrijding is nog steeds een gebezigde term in de begrotingen.

(suggestie 6)

Vervang de term muskusrattenbestrijding waar dat kan door bestrijding van de overlast van de activiteit van muskusratten of door muskusrattenbeheer.

Beleidsbegroting pagina 7 van 50

p 7 De Tichelbeeksewaard is niet meer van toepassing voor wat betreft de dijkerugleggingen (staat ook op pagina 20 beheersbegroting)

P 7 doelstelling is om leefomstandigheden flora en fauna te handhaven > dat moet zijn dat we streven naar het verbeteren van de leefomstandigheden van flora en fauna!! Dat is immers de doelstelling van de Kaderrichtlijn Water.

Het Sprengen en Beken programma is in 2013 klaar of bijna klaar, we hebben al eerder vastgelegd dat er een doorlopend programma voor groot onderhoud van deze wateren nodig is, niet in de laatste plaats vanwege gebrekkige deelname in de eerste ronde, cultuurhistorische doelstellingen, KRW-uitvoering en ecologische kwaliteitscriteria. In de meerjarendoorkijk missen we dit element.

Beleidsbegroting pag. 44 onderaan

Graag toelichting: gaat het ILG gefinancierd worden door terreinbeheerders ?

Beheersbegroting p 11 HRM beleid – goede zaak

(Suggestie 7)

Het is uiterst belangrijk dat het nieuwe waterschap een sterke kenniscontinuïteit krijgt. Dat kun je enerzijds bereiken door binding van je toppersoneel, anderzijds door een interne opleiding of goede scouting.

Binding zit niet alleen in functies en beloningsstructuren. We hebben al eens wat zitten filosoferen over een bindingsmogelijkheid die weinig kost en heel veel voldoening zou kunnen geven:

De nieuwste fosforscheidende bacterie die in het Apeldoornse afvalwater schitterend werk doet zou Alterfosfatobacter **tilkemannia** kunnen gaan heten.

De **Meyberg**-vistrap is al een bestaand voorbeeld hoe iemand langdurig beroemd kan worden

In het beekherstel kan de **Koot-meander** vaste beekprik worden.

Voor **Spaan** denken we niet direct aan een plaat, maar wel aan een organisatieconcept waarbinnen personeel strak op uitvoering van taken wordt gezet en tegelijkertijd ontwikkelruimte ervaart en organisatie-gevoel ontwikkelt. Helaas blijken managementconcepten erg vluchtig...

Voor **Verwolf** is WS Veluwe eigenlijk te klein, elke Verwolving zal ook direct worden gerelateerd aan de mogelijke herintroductie van canine roofdieren op de Veluwe. Onze echte suggestie voor Verwolf zullen we tijdig per gesloten envelop afgeven !

Namen noemen is gevaarlijk, we weten het. We zien wel degelijk de verdiensten van het personeel in de projecten, het onderhoud, de zuiveringen en al die andere taken. Ook daar geldt dat het de moeite waard is aan het behoud van kennis en ervaring te werken. De concurrentie op de arbeidsmarkt in de vergrijzende regio's zal zeker toenemen.

Cultuurhistorisch erfgoed.

Natuurlijk verdient het sprengen- en bekenstelsel van de Veluwe nog bredere bescherming dan wij als waterschap kunnen realiseren. Laten we het initiatief nemen om er een UNESCOwerelderfgoed van te maken ! Als afscheidscadeau van het Waterschap Veluwe aan de Veluwse én de Nederlandse bevolking. Dan kan V&E hetzelfde doen met de Grebbelinie.

(suggestie 8)

Het vroeg-industrieel erfgoed en de natuurhistorische, ecologische en landschappelijke waarden van de Veluwse sprengen en beken rechtvaardigen een initiatief om deze wateren te laten promoveren in de bescherming van de UNESCO werelderfgoedlijst.

Grondwaterbeheer – De publiekgerichte informatie kan nog sterk verbeteren – het blijft onduidelijk voor het publiek waar men terecht kan voor klachten, of beter: voor oplossingen van grondwateroverlast.

(suggestie 9)

Water Natuurlijk pleit voor het inrichten van een grondwater-expertisepunt waar zowel voor gemeenten, bedrijven als particulieren de goede informatie kan worden verkregen over grondwatergerelateerde zaken. Ook dat is een uiting van het streven om waterautoriteit te zijn.

Resumerend

Water Natuurlijk stemt in met de begroting 2012.

We maken van deze gelegenheid gebruik onze bereidheid te onderstrepen om onze bestuurskracht in te zetten op alle niveaus van de beide waterschappen, in de huidige besturen, in het overgangsbestuur en in het nieuwe bestuur.

Dat betekent dan wel dat we via directe verkiezingen verkozen willen worden.

(suggestie 10)

Bedenk dat de huidige Waterschapswet nog steeds geldt, directe verkiezingen voorschrijft in november 2012. De huidige wet is nog steeds wet, het nieuwe wetsontwerp komt pas op zijn vroegst in april 2012 in het Staatsblad. Vertragingen zijn in de Nederlandse wetgevingsmachine vaker regel dan uitzondering.

Elke vertraging maakt de tijd tussen de nieuwe wetgeving en de verkiezingen van november 2012 korter.

Tot slot.... Hoe het water vloeit doet er niet al te veel toe, je kunt er lol mee hebben als met wijn..... de muskusrat....

"So-this-is-a-River"

"It is THE River," corrected the Rat.

"And you really live by the river? What a jolly life!"

"**By** it and **with** it and **on** it and **in** it," said the Rat. "It's brother and sister to me, and aunts, and company, and food and drink, and (naturally) washing.

It's my world, and I don't want any other.

What it hasn't got is not worth having, and what it doesn't know is not worth knowing.

Lord! these times we've had together..."

(- **Kenneth Grahme - From *The Wind in the Willows***)

"Dus dit is een rivier..."

"Het is DE rivier," corrigeerde de rat

"En jij leeft werkelijk hier bij de rivier ? Wat een lollig leven !"

"BIJ het water, MET het water, OP het water en IN het water" zei de rat. "Het voelt als broer en zus voor me, en tantes, en gezelschap en eten en drinken, en wassen natuurlijk.

Het is MIJN wereld en ik wil geen andere"

"Wat het water niet heeft is het niet waard om te hebben en wat het water niet weet is het niet waard om te weten."

Oh God, wat een geweldig leven hebben we hier !!"

Water Natuurlijk wenst dijkgraaf, D&H, algemeen bestuur én de complete organisatie een succesvol laatste Veluwe-jaar en eerste Vallei&Veluwe-jaar !!